

Presentasjon av kulturmeldingen ”Kunsten å være kirke” i Kulturkirken Jakob 8. mars 2005

Thor Bjarne Bore, leder av Kirkerådet

For snart to år siden ba Kirkerådet om at Norske Kirkeakademier skulle utarbeide en kirkelig kulturmelding. Det gjaldt kartlegging av ulike typer kunstnerlig kirkelig virksomhet, med vektlegging av bredden. En teologisk refleksjon rundt kirkens kulturelle oppdrag og uttrykksformer skulle utvikles. En strategi for fremtidig kirkelig kultursatsing skulle utarbeides. Og det nasjonale, regionale og lokale aspekt ved kulturelle uttrykksformer skulle synliggjøres.

Nå har vi fått utredningen, hjertelig takk

En av de mest markerte endringene i det norske kirkelandskap etter 1990 har skjedd i forholdet mellom kirke og kultur. Etableringen av den kulturkirken vi akkurat nå befinner oss i med rom både for gudstjeneste og scenevirksomhet er et godt eksempel på dette. Lengselen etter nye og skapende møter mellom kultur og kirke har her funnet et nytt verksted der visjoner virkeliggjøres.

Kirkedørene åpner seg for kulturlivet og kulturlivet gjenerobrer kirkerommet. Den kristne kirke har vært den sentrale kulturskapende kraft i vår verdensdel. Det tror jeg er fordi den har hamret inn i menneskenes sinn en bestemt oppfatning av mennesket som Guds ypperste skapning, av godt og ondt, av fall og oppreisning som de dramatiske valgmuligheter i ethvert menneskeliv, av frelse og fortapelse som de to polene i vår evige skjebne. Dette har utgjort selve den meningsgivende rammen om mange kunstneriske mesterverk. I skapelseslæren og inkarnasjonen ligger de to viktigste forutsetningene for kirkens rolle som kulturskaper og de kristnes engasjement i kulturlivet.

For seks år siden klarte ikke forfatteren Karl Ove Knausgård å bruke Bibelen i sin kritikerroste roman ”Ute av verden”. Han fikk ikke til å la hovedpersonen Henrik leve seg inn i personen Jesus.

Nå, i bind 2, har Knausgård skrevet en roman spekket med refleksjoner over bibelske fortellinger, der de 500 første sidene Guds rolle i historien diskuteres. Mange mener at ingen tidligere norsk roman har forstått inkarnasjonen så godt. Jon Fosse har sagt at arbeidet som forfatter har ført ham inn i noe som han sitat ”i lykkelege stunder av klårsyn har komme til å oppfatte som glimt av det guddommelige”.

Vi finner spor av Gud og hans vesen overlat i kulturen, også der mange ikke hadde tenkt han skulle være. En film som ”The Matrix” fungerer som en moderne lignelse over det å bli født inn i Guds rike som en ny skapning, og der heltene i ”Ringenes Herre” tviler og svikter velger de likevel å kjempe for det de tror på eller de angrer på sine feil og vil rette dem opp. Bibelen vitner om Gud, men den vitner også om mennesket, fornedret og oppreist, ynkelig og enestående. Og det er med et slikt utgangspunkt at kirkefremmede generasjoner får ny sans for den kristne tradisjonens styrke.

Kirken trenger å tenke nytt om formidling av evangeliet, kristen tro og tradisjon. Trenger å ta samtidens religiøse lengsel på alvor, trenger å forene tradisjon og fornyelse, trenger ikke å

opptre som kunstneriske smaksdommere, trenger kanskje litt mindre frykt for samtidskunsten, trenger å innse at kunst ikke skal illustrere men fortolke.

Jeg gleder meg til å lese innstillingen, og håper at den representerer starten på en rekke prosesser som mange vil engasjere seg i, og at Kirkerådet her har fått en inspirerende grunnlag for å kunne legge strategiske planer og treffe kloke beslutninger for en langsiktig kultursatsing.

Kulturmeldingen vil nå bli sendt til alle landets menigheter til studium og inspirasjon. Kirkerådet skal gjennomføre en høring hos utvalgte menigheter, domprostiene, biskopene, kulturinstitusjoner og kirkelige organisasjoner. Kirkerådet vil så forberede saken til en bred debatt på høstens Kirkemøte.

Takk for arbeidet – Soli Deo gloria.